

Előfizetési árak:

ostán vagy házhos küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre. 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területen-
 ként 8 fillér.
 Nyíltér és magán-
 érdekü közlemények
 soronkint 40 fillér.

Megjelenik
 minden nap, az ün-
 nepek és vasárnapok
 kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.

Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő:

Koncz Ákos.

Felolós szerkesztő:

Dr. Orbán József.

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.

Előfizetés, hirdetés és magánérdekü közlemények felvétele.

Összeegyeztetés.

Debreczen, november 6.

(—s.) „Egyeztetés nélkül komoly politikát csinálni nem lehet!“ — ezt mondta Széll Kálmán egy küldöttségnek s ebben a mondásban benne van az ő politikájának lényege attól a perctől kezdve, hogy szerencsés kézzel és bölcs itélettel egyeztetette össze a dühöngő pártokat, megteremtve a parlamenti békét.

És ez a politika egyike a legbölcsőbb politikáknak, különösen nálunk Magyarországon, hol ugyanis annyi a széthuzás, annyi a hajlam a szakadásra az ellenségeskedésre, hogy az „egyeztetésnek“, vagyis a helyzetek és irányzatok kiegyeztetésének csak üdvös hatása lehet mindig.

Különböző jelszavak s különböző zászlók alatt csoportosulunk egy közös cél és érdek, a haza érdekének kivívására, mert végre bizonyos, külön érdekek mellett és dacára is a végezel és a fő érdek csak az. És mégis a harez hevében oly óriási lesz a széthuzás, oly ki-egyenlíthetlenség az ellentétek, hogy a küzdelem s a gyűlölködés mel-

lett épen a nagy érdek, a haza érdeke megy veszendőbe.

Ezért jó aztán az egyeztetés politikája, mely mérséklettel és tárgyilagosan békíti ki a különböző irányzatokat és erőket, melyekre a hazának egyaránt szüksége van s melyeket a haza érdeke egy közös kapocsként kell, hogy összetartszon.

Igy van most épen az agrár és merkantil irányzat, mely már-már két ellenséges táborra osztja az országot, holott az országnak egyaránt fontos, szükséges, hogy mind a kettő fejlődjék, boldoguljon és egymást támogassa.

Épen erre gondolva, ennek az apropos-jából mondta a miniszterelnök a fentebb említett kijelentést a főváros ötödik kerületének küldöttsége előtt, mely mintegy az ugynevezett merkantilisták üdvözlését és bizalmát tolmácsolta.

Egyeztetés nélkül komoly politikát csinálni nem lehet, mondta Széll Kálmán és ezzel kifejezést adott annak, hogy a kormány semmiféle egyoldalú irányzatnak nem hajlandó kedvezni. többek között az agrár konzervatívoknak époly kevéssé, mint a merkantilistáknak, hanem igenis oda törekedik, hogy

érdekeiket összeegyeztesse, hogy fejlődésüket párhuzamosan támogassa és hogy békét és harmóniát hozzon közöttük létre, mert azt kívánja a haza érdeke, melynek a földmivelés csak olyan drága és szükséges java, mint az ipar, a kereskedelem, vagy megfordítva.

Ez az egyeztetési politika s ez nemcsak e két legaktualisabb irányzatra, de a többire is szól, csupán a szélső lehetetlenségek, mint p. o. a dákorománok s az ultramontánok vannak alóla kivéve, mivel azokkal összeegyeztetni lehetetlen a magyar politikát.

A horvátok — és a trónörökös házassága. Zágrábból értesít tudósítónk, hogy a horvát tartománygyűlés jogpártja egy tegnapielőtt tartott értekezletében elhatározta, hogy a horvát tartománygyűlés összeülésekor követelni fogja a trónörökös nyilatkozatának előterjesztését és tárgyalását a horvát tartománygyűlésben is.

A néppárt a székelyek közt. A néppárt néhány vezető embere tudvalevően köruton van Erdélyben, hogy a székely vidéken népgyűléseken propagálja a párt elveit. — Tusnádon vasárnap délelőtt akartak gyűlést tartani, de a nép, mint a Pol. Ért. jelenti, lehurrogta s nem hagyta szóhoz jutni a szónokokat, akik így kénytelenek voltak lemondani a gyűlés megtar-

TÁRCZA

Rossz asszony.

Irta: Fabry Géza.

Kádár Margit egy, az idők folyamán szerény asztalosból butorgyárossá fejlődött, csekély műveltségű szülők gyermeke volt.

Értelmes, okos gyermek, ki tanulóévei alatt büszkeséget képezte a dobokai zárdának.

Igazi kedvteléssel tanult s az volt a vágya, hogy majdan ő is tanítónő lehessen.

Hanem a szülei tudni sem akartak róla. Fel sem tudták fogni, hogy miként támadhat az ő lányuknak ilyen gondolata. Ha még rá volna szorulva, hogy maga keresse a kenyerét — úgy még csak értene, de így, megfoghatatlan. Elég vagyunk nekik, hogy más módon is gondoskodhassanak leányukról. Hogy kiverjék a leány fejéből a szerintük bolond gondolatot, 14 éves korában kivették a zárdából.

Különben is megvolt már a kész terük vele.

Különösen az anyja lelkében érett meg egész határozottsággal a szándék. Valami Szedlacek nevű üzletvezető volt alkalmazva náluk a gyárban. Úgyes, szakképzett munkás. Nagyon jól értette a mesterségét. Sok ideig vándorolt s most nagyon hasznavehetőnek bizonyult a gyárban. Ő vezette az üzletet. Az anyának nagyon megtetszett a férfi. Gyakran hívta meg őt ebédre. Hasonló műveltségi fokuk közel hozta őket egymáshoz.

Gondolkozásuk, eszmekörük, életfelfogásuk nagyon megegyezett. Jól meg tudták érteni egymást.

Az öreg Kádár és felesége csakhamar úgy tekintetek őt, mint a család tagját.

Szedlacek ugyan már tul volt első fiatalságán s közelebb volt a 35 hoz, mint a 30-hoz, de ez Kádárnét nem akadályozta meg abban, hogy a még csak 14 éves Margitot ne neki szánja feleségül.

Legalább komoly, törekvő, megállapodott férjet kap, kire egy jó anyja mindig nagyobb megnyugvással bízhatja gyermekét, mint a mai szélesap fiatalságra.

Aztán az sem baj, hogy korán megy férjhez.

Itt maradnak úgy is közelében. Lesz módja felügyelni rájuk. Tervét megbeszélte férjével is. Az sem talált semmi kifogásolni valót. Derék, becsületes ember Szedlacek, ha megszereti a lánya s hozzá megy, ő bizony szívesen adja rájuk az áldást. Így legalább egészen megoszthatja vele az üzlet gondjait s anyagilag is csak előnyükre válhatik mindnyájuknak a házasság. Kádárné Szedlacek előtt is szóba hozta a dolgot. Nem egészen nyíltan ugyan, csak úgy kerülgetve. De hát ügyesek a mamák ilyen miben.

Meg tudják értetni magukat. Persze, hogy Szedlacek is nagyon elfogadhatónak tartotta a tervet. Az öregeket már eddig is úgy megszerette, mintha édes szülei lettek volna, azok is megbecsülték őt. Szóval jó helye velt. Nem is kívánczozott tőlük el, nagyon meg volt elégedve így is. De hát miért ne lenne önálló, ha lehet. Mégis csak más üzlettársnak, főnöknek lenni, mint üzletvezetőnek.

Örömmel fogadta a Kádárné biztatá-

sait s rajta volt, hogy kimutassa, miszerint megértette.

Nem sokára már egész nyíltan beszéltek a dologról s létrejött a megállapodás, hogy Szedlacek nőül fogja venni Margitot. Csak a kis Margit nem tudott semmit minderről. De hát minek is? Fiatal volt még hozzá. Majd megtudja, ha 15 esztendő lesz. Ugy végeztek ugyanis, hogy akkor lesz az esküvő. Margit alig mult még 14 és fél éves s így még teljes félesztendő volt hátra. Addig csak hadd játsza ki magát; — nem igen törődtek vele.

A kis leány azt tehette, a mit akart. Szabadon futkosott otthon a kertben, bábozgatott kisebb nővéreivel s megelégedve a játékot, bujta könyveit.

Volt egy verses gyűjteménye is. Ez képezte a legkedvesebb olvasmányát.

Néha-néha maga is megpróbálta egy pár rimet összehozni s ilyenkor kimondhatatlan öröme volt.

Büszkén szavalta el a nővérei előtt. Azok aztán eldicsekedtek a mamának is. Persze, hogy jól összeszidta őket, hogy ilyen bolondságokon jár az eszük.

Igy folytak Margit napjai boldog, gyermekes gondatlanságban. Édes apján kívül jóformán csak Szedlacek bácsit ismerte még a férfiak közül, a ki egy idő óta minden vasárnap szép esekrot hozott neki. Nagyon szerette a virágokat s mindig szépen megköszönte Szedlacek bácsinak. Körülbelül ennyiből állott ez az ismeretség is. Igaz, hogy Szedlacek mind sürűbben ebédeltetett náluk, de ilyenkor mindig komoly üzleti dolgokról van szó, a miben ő részt nem vehetett. Örült, ha vége volt az ebédnek s játszani mehetett nővéreivel.

tásáról. Hasonlóan jártak Csik-Szent-Györgyön és Csik-Menaságon is, ebbe az utóbbi faluba a nép be sem eresztette őket, Csik-Szent-Györgyről és Csik-Menaságról a választók üdvözlő táviratot küldtek Széll Kálmán miniszterelnöknek és Győrffy Gyulának, a kerület képviselőjének.

Ideáлизм a történelemben.

Debreczen, november 5.

Mint a tenger bős hullámai minduntalan mossák a partot és belőle egy-egy darabot a víz a végtelen mélység világába sodornak; mint a romboló és tomboló szélvész megtépázza a fák koronáit, zöld lombját és bedobja azt a lueskos sárba, a föld porába: úgy pusztítja a rideg, a szürke realizmus ideáлизмunkat, kedélyvilágunk eme szük és keskenyhatáru országát.

Mindenünnen kergetik, üzik és hazátlan bujdosóvá teszik a szegény ideáлизмust. Az emberek — hol az „igazság“, hol a „történelmi hűség“, hol pedig az önző haszonlesés szempontjából számúzik és földönfutóvá teszik az ideáлизмust, életünk fűszerezőjét, kedélyünk megaranyozóját.

Pedig kinek vétett az ideáлизмus ezen a földön? Hiszen az ideáлизмus az, a mely mosolygó szívárványszínével bekoszoruzza fellegekkel borított látóhatárunkat, a reménység bársonypuha pázsitával borítja be életünk rögs pályáját; az emberek rosszaságát, csalafintaságát, hűtlenségét, kapzsiságát és minden hibáját a gyarlóság köpenyével betakarja. Mert ha már nagyon megharagszol az emberekre, mosolyogva odaszól, odaszó nekem az ideáлизмus:

„Ugyan ne dorozsmolj már azokra a földi lényekre, gyarlók azok, punktum.“

Ha balsors ért, ha csalódtál, megest az ideáлизмus odalopózkodik elkeseredésre hajló szivedbe és addig sutog neked szebb, jobb világról, jövőről, míg új reményre éleszti kebledet.

Mivé vált volna az emberiség évezredekén át ideáлизмus nélkül?

Az ideáлизмus beleszótt himes szálaít az élet minden fázisába, a természet minden törvényébe, minden alkotásába. Belekandikált a törvénykönyv rideg paragrafusába, a tudományok kompendiumaiba, a történelem évkönyveibe.

És mi történik most? Jön a rideg realizmus és elhessegeti az ideáлизмust viszontagságaink vizözönének eme Nőé galambját!

Mostanában a történelemre rájár a realizmus szekerének rudja! Kisütötték a vaskalapos tudósok, hogy a mi ideáлизмus van a történelemben, az mind hamis.

Tudákosságuk szürke szemüvegén át minden ideáлизмikus epizódot mesének néznek.

Pedig ezen ideáлизмikus epizódjai a történelemnek mennyi lelkesedést fakasztottak az ifjak kebledben!

Horatius Cocles egymaga védi a Tiberis hidját az ellenség ezrei ellen és mikor a rómaiak lerombolják azt, hogy az ellenség rajta ne jöhessen a városba, a hős beugrik a folyamba és az ellenség nyilzáporának közepette menekül a hullámokon keresztül.

Mucius Scaevola tűzbe dugja karját az ellenség táborában, hogy bebizonyítsa, miként nem fél semmiféle fenyegetéstől.

Corjolán klasszikus mondása: „Anyám, anyám! Rómát megmentetted, de fiadat elvesztéd“ — mennyire fejlesztette a gyermekekben az anyák iránti hódoló szeretetet?

Leonidas, Nagy Sándor, Attila, Árpád, László király, Zrinyi, Hunyadi János, Mátyás, Kinizsi stb. hőstettei mennyire lelkesítik az ifjúságot!

És imhol jön a realizmus, magára ölti az „oknyomozó“ vaskalapját és azt mondja: mesebeszéd a Mucius Scaevolák és Horatius Coclesek. Aristides az igazságos sem ebélt soha zsiratlan tarló répát és Nagy Sándor sem itta meg azt az orvosságot, melyről azt irták neki, hogy ölé méreg van benne.

Diogenes sem lakott soha egy hordóban és nem kergette el onnan Nagy Sándort, a ki neki ajándékot akart adni.

Mily örömmel szavalták a gyermekek Menenius Agrippa meséjét a gyomorrról és az ujjakról.

A magyar történelem epizódjairól nem is szólok! Csak úgy lángolt a gyermek areza, amikor például elmondta Imre királlyal azt a nevezetes mondókát, hogy: „Majd meglátom, ki merészli felemelni szentségtörő kezét ura, királya ellen!“ — Ez volt ám a vitéz, aki nádpálczával nekiment öcsese ellenséges táborának és onnan — mint a megfélemlített pudlit — fülénél fogva hozta lázongó testvérét.

Dózsa György sem lehetett valami közönséges ember fia, aki az izzó trónról a testét vasfogókkal tépő martalóczokat még meg tudta leczkézteni.

Mátyás királyról egész mondanokörök keletkeztek. Mátyás Gömörben; Mátyás

Egy vasárnap azonban szokatlan dolog történt.

Ebéd után a mama visszatartotta. Eleinte megjéjt, azt hitte, hogy akaratlanul is valami rosszat követett el, a miért most megdorgálni fogják s így annál nagyobb volt öröme, mikor megtudta, hogy miről van szó.

A szülők elhatározták, hogy tánciskolába küldik. Ma este már részt is vesznek a tanításon.

Felragyogott a szeme, arcára kiült az öröm pirja.

A tánciskola kedves álma minden cseperedő leánynak. Az már egy darab a nagy világból, hol mulatni, hódítani lehet. Bevezetés az életbe, melyhez annyi szép reményt fűznek már a zárdában.

A mama és Szedlacek bácsi kísérték el. Elfogódva lépett a terembe. Parányi szivecskéje reszketett az édes izgalomtól. Olyan szokatlan volt minden.

A hajlongó bemutatkozó fiatal emberek, a suttogó nesz, mely nyomában támadt, a sokaság, a fiatal emberek tréfás enyelgése, a barátok ezer kérdései, a mamák biztató mosolygása, mindez így egyszerre, hirtelen, minden átmenet nélkül elszedítették a fejcskéjét. Egész este nem tudott zavarából magához térni.

Két-három nap múlva azonban már egészen otthonosnak érezte magát; fesztelenül csevegett beosztott partnerével, a kiből régi gyermekkori játszótársára ismert s idők múltán mindinkább jó barátok lettek.

Egy nála alig két évvel idősebb hatodik gimnazista.

Tejfeles száju, lányképű halvány szőke gyerek, a ki már tanulta a poetikát s magának is voltak versei, mint minden, — magát egy újabb Petőfinek képzelő — hatodik gimnazistának.

Mi természetesebb, hogy a két ábrándos lélek nemsokára szeretettel ölekezett, fent valahol a csillagokat takaró fellegek között, a hol gondolataik kalandoztak.

Égő, egymásba olvadó tekintetük, kikipiruló arcuk mindennél jobban árulta el ezt.

Észrevette ezt a mama és Szedlacek is.

No iszen, volt is aztán mit hallgatni szegény Margitnak. Innen kezdve soha sem voltak meglepedve viselkedésével. A mama mindig talált valami korholni, gáncsolni valót. Sokat szenvedett és sirt e miatt.

El se tudta gondolni, hogy mit véhetett oly nagyot. Szerette volna elpanaszolni Berkes urnak — így hívták a gimnazistáját — de nagy csudálkozására a legközelebbi órán egy másik partnert osztott be hozzá a táncmester. Egy vöröshaju, szeplős, májfoltos kereskedősegédet, a legesunyább és legügyetlenebbet valamennyi fiatal ember között.

Szégnyében sirva fakadt s nem akart vele táncolni. — A mama kényszeríteni akarta, de ő nem engedett, — azt mondta, hogy beteg.

Szedlacek bácsi megsajnálta s kérte a mamát, hogy menjenek haza.

Olyan hálával gondolt akkor Szedlacek bácsira. — Honnan tudhatta volna még akkor, hogy ezek mind miatta történnek?

Otthon kijelentette, hogy nem megy többet tánciskolába, ha más táncost nem osztanak melléje.

A mama rátámadt:

— Persze, Berkes kellene, — ugy-e? Az jól tud neked hazudni. Igen, neked ilyen szemtelenek kellene. Ugy néz rád, mintha el akarna nyelni. De én nem tűröm. Én mondtam a táncmesternek, hogy azt a fiatal embert adja melléd, — annak majd nem fogsz ugy a szemébe nézni.

Margit sirt, durezáskodott s a vége az lett, hogy az anyja elverte. Kénytelen volt az egész tánciskolát azzal a vöröshaju szeplős kereskedősegéddel végig táncolni.

Ah milyen megszegyenítettnek érezte magát. Nem mert szemébe sem nézni társ-

nőinek, félt, hogy gunyt, kárörömet olvas ki azok tekintetéből. Nagyon megkeserítették az életét. És senkinek sem panaszkodhatott. Az anyja csak szidni tudta. Teljesen elidegenítette magától a leányt. Margit félt, reszketett tőle, a legnagyobb ellenségét látta benne s nem tudta elgondolni, hogy miért, miért bántak vele így? Megfigyelte a többi anyákat, hogy azok milyen szeretetteljes jóakarattal, becézőgető jósággal bántak társnőivel, milyen bátoritólóg mosolyognak leányaikra, míg ő mindig csak szigorú, dorgáló tekintettel találkozott s annál szerencsétlenebbnek érezte magát.

Otthon is munkára fogták, eltöltötték könyveitől, csak a házvezetés gondjaival volt szabad foglalkoznia. Más leánynak az is élvezet, boldogság. A szerető anya figyelmes gondossággal, jóakarattal támogatással vezet be gyermekét a háztartás titkaiba. Vele ugy bánt az anyja, mint egy eseléddel. Jaj volt neki, ha valamit hibázott.

— Persze Berkesen, bolondságokon, verseken jár az esze.

Még a nevetését, jókedvét is elfojtotta. Ha aztán elszomorodott s könyre fakadt, az is baj volt. Arra is tudott találni az anyja sértő magyarázatot.

Csakis komoly szürke hétköznapiak szabad volt lennie. Nem gondolni másra, mint a háztartásra, s nem törődni semmivel, mint a legegyszerűbb, legszükségesebb háztartási dolgokkal. Oh milyen megkínzása volt ez ábrándozásra hajló, szellemi élvezetekre szomjas, művelt sovárgó lelkének.

Persze, az anyjának fogalma sem volt róla.

Hiszen ő a legjobb szándékkal készítette elő leányát az élet komoly feladatára, a házasságra. Mit tudta ő, hogy a szegény kis Margitra milyen kín volt ilyen környezetben élni. Csak este, mikor egyedül volt ágyacskájában, akkor volt egy pár boldog pillanata, míg a napi munkában kifáradt testét hatalmába nem kerítette a nyomasztó, édes álmakat nem hozó mély álom.

mint ostoros. Amott megleckézteti a dölyfös nemeseket, emitt a napibért odaadja a nyavalyatörős kisbéresnek.

II-dik Józsefről egész könyvtárt irtak össze.

És ime, jön a realizmus és kitörli a történelemből az idealizmust és romantiezizmust. — A Muciusok, Horatiusok, Agrippák, Leonidások csak époszbeli alakok. — Imre király dehogy merészkedett volna az ellenség táborába menni; Dózsa György is csak husból való ember volt és amidőn Szapolyai embertelensége az izzó trónra ültette, dehogy tetszett neki akkor szidni a testén rágódó kiéhezett czimboráit!

Mátyásról kisütötte az oknyomozó történet, hogy ő kelme bizony nem volt olyan igazságos, sőt nagyon is sokszor kegyetlenkedett.

Udvarán de hogy voltak magyar nemesek: németek, taliánok, francoziák lebzseltek ott mindig. Galeotti, Regiomontanus és Beatrix uszályhordói voltak ott a hangadók.

II-dik Józsefről is kikalkulálják, hogy nem volt színig mézből.

És már most csak azt kérdelem, vajjon okvetlen szükséges-e a történelem eme évszázados és évezredes epizódjait kiirtani? Nem ártunk-e vele többet, mint a mennyit az igazság érdekében használunk?

Soha sem felejttem el, mily hatást gyakorolt rám történelmi tanárom egy ily fajta megjegyzése, korrigálása. Kontról volt szó. Én persze a „Harmincz nemes Budára tart“ vers révén rajongtam Kontért. És ime, tanárom azt mondja, hogy Kont megérdemelte a büntetését, mert — lázadó volt. Kont egy kö-

zönséges lázadó! Bizony nagyon rosszul esett nekem ezt hallani tanárom ajkáról!

Ne bántsuk tehát ezen ártatlan, de a gyermeket, az ifjúságot csak lelkesítő történelmi epizódokat. Hagyjuk meg azokat, a mint vannak. Lehel hadd zuzza be Bizancz kapuját, Dugovics hadd rántsa le a törököt a mélységbe, Kinizsi hadd járja a toborzót két törökkel, Mátyás pedig hadd maradjon az igazság jelképe, hisz nem árt az senkinek! Hagyjuk meg a történelem idealizmusát!

Kuthi Zsigmond.

A kínai háboru.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, november 5.

A kínai kormány úgy megkötötte magát Szinganfuhoz, hogy semmiféle ígérettel, csábítással vagy fenyegetéssel nem lehet rábírnai, hogy Pekingbe visszatérjen. Általános meglepődöttséget kelt kínai körökben, hogy a paotingfui helyettes kormányzó és négy más főhiválnokot halálra ítélték. Értjük ezt a műmelegedettséget. Azt az öt halálra ítélt embert nem fogják kivégezni. A kínai furfang ki fogja őket szabadítani és a büntetés az ítéletnél marad.

A béketárgyalások egyébként a legnagyobb rendben folynak. Li-Hung-Csang folytatja a boxerek elnyomását s a hatalmak képviselői már annyira haladtak, hogy a francia javaslatot elfogadták némi stiláris módosítással. Felállítottak azonkívül két újabb követelést. Az egyik az, hogy halálbüntetés terhe alatt tiltsák meg a boxerekkel való czimborálást, a másik, hogy az alkirályok és az összes hivatalnokok felelősek legyenek a rendért és az idegenek biztonságáért.

A legújabb eseményekről különben a következő távirataink számolnak be:

London, november 5. A „Times“ jelenti Pekingből e hó 1-éről: az udvar köréből érkező hírek mind megerősítik azt a fültevést, hogy a császár nem fog visszatérni Pekingbe, míg a szövetségesek csapatai el nem hagyják a várost. A paotingfui helyettes kormányzónak és négy más hivatalnoknak halálra ítélete itt általános meglepődöttséget keltett. A vizsgálat kiderítette, hogy egy-egy paotingfui amerikai asszonyt meggyilkolása előtt gyalázatos módon megesonkították. A két kínai templom elpusztítása magában nem lett volna elegendő megtorlás ezért a gyalázatoságért. — Shanghaiból jelentik a „Times“-nak, hogy Diukunjit és Csangcsitungot béketárgyalási biztosokká való ki nevezésükkel egyidejűleg utasították, hogy maradjanak mostani tartózkodási helyükön és levél- és táviratváltás útján tanácskozzanak a többi tartományokkal.

London, nov. 5. A Daily Telegraph jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Li-Hung-Csang folytatja a boxerek elnyomására és a peccili hadsereg újjászervezésére szolgáló intézkedéseket. Szeccsvánban, a hol Kveicsung maradt alkirálynak, a helyzet változatlan. Taumi, a kit kvantungi alkirálynak neveztek ki, kijelentette, hogy egészségi okokból nem fogadhatja el ezt az állást. Az özvegy császárné azonban nem fogadta el ezt a mentséget és megparancsolta neki, hogy foglalja el állását. Liung-fu fekete zászlós vezér 3000 emberrel Hunan tartomány fővárosába érkezett. — Takszu kantoni helyettes alkirály megparancsolta neki, hogy térjen vissza Kantonba. A helyzet válságos. Liung-fu nem akar engedelmessé válni, a míg hátralekös fizetését és azonkívül három hónapi fizetését előre ki nem fizetik.

Páris, nov. 5. A Havas ügynökség jelenti Pekingből 31-iki kelettel: A diplomáciai kamara befejezte a francia javaslat

Ilyenkor rendesen Berkesre gondolt. Oh, az érte az ő fájalmát, — látta szomorú tekintetéből, mikor még a tánciskolában találkozott néha-néha tekintetük. Így érte el fájdalmas szomorúság között 15 ik esztendőjét. A születésnapjára Szedlacek bácsi nagyobb esokrot hozott, mint rendesen; — az anyja pedig tudtára adta, hogy mátol fogva menyasszony, Szedlacek menyasszonya. Látott már egy pár menyasszonyt. A zárdában is beszélgettek régebben ilyen dolgokról.

Emlékszik rá, hogy ugy képzelték őket azt akkor, mint a legnagyobb földi boldogságot. Az utczán is találkoztak néha-néha egy-egy jegyes párral.

Jól megnézték a menyasszonyt.

Mindnek olyan kedves, mosolygó volt az arca s olyan igaz nagy öröm csillogott a szemében. S csudálatos, ő semmi örömet nem érez, sőt ugy találja, hogy fél és reszket, amint Szedlacek bácsi megfogja a kezét s az első esokrot nyomja ajkára.

Megborzad, didereg attól a csóktól. Pedig hiszen hallott ő is már forró, édes csókról beszélni s olvasott is róla. Mese volna az csupán? Nem. Nem!

Hirtelen kigyul az arca, egyszerre valami homályos, megmagyarázhatatlan sejtetem kapja el egész valóját. Berkes jut eszébe s ugy gondolja, — ugy érzi, hogy annak a csókja egészen más volna. Lám, még a képzelet is lábba ejti, hát még milyen lehetne a valóság? És belekábult ebbe a gondolatba. A lelke vivódik. Azt sem hallja már, mit beszélnek hozzá. De nem sokáig tart és megnyilatkozik benne a nő, a semmi biztosat nem tudó, de mindent sejtő, szívével átérző asszony.

— Nem, nem, ő nem akar férjhez menni.

Most már látja, hogy mit akarnak vele s kétségbeesetten tiltakozik.

Rá sem hallgatnak. Tudja is ő, mit akar. Szokatlan neki a gondolat — majd megbarátkozik vele.

— Csak legyen nyugodt, fiam, — mondja a mama Szedlaceknek — én majd megértetem veled.

És szavának állt. Kezdetét veszi a rábeszélés. Előbb szép szóval, majd fenyegetőbben, — végre vészt jósióan parancsolva.

Nem a meggyőzés már a cél, hanem az ellenállás minden eszközzel való megtörése. Akarom és engedelmisséget követelek, — már rendesen ilyen a vég. Nem az érvek harsza ez már a jobb belátás felköltésére, hanem az akarat lenyűgöző, semmit sem tekintő, vak zsarnoksága. Mennyi szenvedés fakad nyomában annak, csak az a sok-sok ezer feláldozott, ártatlan leány volna a megmondhatója, a kiket így kényszerítenek férjhez. Az anyák keblét pedig eltölti a megnyugtató öntudat, hiszen ők csak jót akartak leányukkal. Szegény Margitot a kapacitálás közben el is verte az anyja, — abból indulva ki, hogy makacs gyermeknek erőszakkal kell elfojtani makacsodását.

A szegény leány végre is belátta, hogy nincs menekülés. Az anya nem hajlik kérésre, könyörgő szavára, nem hatják meg könyei, — sőt nap-nap után durvább, erőszakosabb. Pokol volt az élete, nem bírta tovább, szabadulni akart.

Elernyedés szállotta meg. Történjék bármi, csak anyja zaklatásaitól szabadulhasson. Szedlacek mellett legalább nyugalma lesz. Így remélte s kimondta az igent.

Szedlacek tudta ezeket, de azért elég nyomorult volt örvendezve fogadni a Margit kikényszerített beleegyező nyilatkozatát.

És megtörtént az esküvő, de csak újabb, de nem is sejtett szenvedéseket hozott a házasság a szegény gyerekasszonyra.

A férj tudatában jogának, követelő, majd brutális lett. Ezer és ezer megaláztatáson huzcolta végig nejét, durva kiméltelenségével vérig sértve az asszonyt. Mit tudta ő, hogy kell egy gyengédebb lel-

kületű nővel bänni. Ura volt, tehát parancsolt.

Az asszony eliszonyodott, elrettent tőle. Lelkük mindig idegen volt egymástól, de a végtelen különbséget, mely elválasztja őket — közéről.

A férfi dühös volt, majd ellágyulás szállta meg; magának szerette volna az asszonyt. — Kért, könyörgött s néha ugy látszott, hogy megváltozik minden.

De nem volt kitartása a gyengédségben.

Ilyen kibékülések ideje alatt néha-néha megjelentek egy-egy mulatságon is. Az asszony szép volt. Természeténél fogva halott a vidámságra, szeretett mulatni. Körülrajongták. Leánykorában nem vitték sehova s most annál jobban esett neki a szórakozás. Vidám szívvvel, jókedvvel mulatott. Ilyenkor boldognak érezte magát. Udvarias tisztelettel vették körül. Látta, hogy szépsége hat az emberekre. Bókoltak neki s olyan jól esett azt hallani. Hiszen olyan ritkán volt gyengéd, hízeltő szóban része. Ha férje példát vesz, meghódíthatna volna az asszonyt. De nem! Feltékenykedett, dühöngött ok nélkül. Csak azt várta, hogy haza menjenek. Újból és újból rátámadt nejére. Segítségül hívta az anyját is. Elmondták kaczér, rossz asszonymak. Ugy beszéltek róla, mint egy közönséges személyről.

A szegény az arzába kergette a vért. Felháborodva tiltakozott. Hasztalan. Csak annál ingerültebben estek s meg is ütötték. Örökre megutálta a férjét. Válni akart.

Nem engedték. Az anyja pártját fogta a férjnek s együtt szidták, gyalázták éveken át semmiért merő gyanuból...

Mikor aztán az embtelen, igazságtalan bánásmódtól végleg elkeserítve, komor lelki küzdelem után tényleg rálépett a reá kényszerített lejtőre, — akkor — elúzva őt — maga az anyja és a férje hirdették róla nagy diadallal, hogy milyen rossz asszony volt.

hat pontjának beható tárgyalását és a javaslatot némi stiláris módosítással elfogadta. A diplomáciai kar azonkívül szükségesnek tartja a következő követeléseket: 1. A kínai kormány császári rendeletet adjon ki, a mely halálbüntetés terhe mellett tiltsa meg a boxerekkel való czimborálást és ezt a rendeletet két éven át plakátostassák. 2. A kínai kormány értesitse az alkirályokat és minden rendű hivatalnokait, hogy jövőre felelősek a rendért és az idegenek biztonságáért.

A híres baba.

Kelt Felső-Kakucs, október végén.

A palmyrai kefekötő történetének lezajlása óta Felső-Kakucs belélete a rendes kerékvágásba látszott visszatérni. A közügyek a legrendesebb ziláltságnak örvendtek, a városrendezés kérdése rohamos lépésekben késlekedett s csupán a közvilágítás kérdése maradt függőben, mert a főutcán kísérletképen elhelyezett 6 darab lámpaoszlopot lelkiismeretlen tényezők ellopták. Egyszóval minden jel arra mutatott, hogy a második ezredév hajnala derűlten fog lemosolyogni Felső-Kakucs öröktiszta egéről.

Senki sem sejté, hogy a haldokló század küszöbe egy zajos botrányt rejteget számunkra.

A botrány kitört; a botrány lefolyt. A közgyűlésen élénk vita folyt a husarak felett. Süpekiné óriási lármá közölt mutatott be egy darab esontot, melyet a mézárós kéként 46 krajczárjával számított, holott az nem is hus, hanem lábcsonat s nem is marhától, hanem az ő saját, nem rég elhunyt kutyájától származik, miként arról azon forradások tanuskodnak, melyet a kimult állapot örömtelen életének végső szakában egy hozzávágott fűrészfolytán szenvedett.

Holubár mester kikelt arczozal, de válogatott szavakban felelt, mire Süpekiné a legválogatottabb szavakat Holubárnak visszakinálta. Putzdrák előjáró békéltető kísérletei meglepő eredményre vezettek és Süpekiné már-már visszavonult volna az összeroncsolt lóca diadalmjelyvényei felett, ha Holubár mester vak elszántsággal, de hallhatóan azt nem suttozja:

— Ugy sem tudja, mitől hizik!

A phlegmájáról nevezetes Süpekiné bal arca elsápadt, a jobb kigyult, majd a jobb sápadt el s a bal gyult ki. Nehány izbeni keresztül-kasul sápadás után két karját csipőjére tette s mialatt szempilláit megfelelően lesülyesztette volna — napoleoni megvetéssel mondá:

— Ön tanbetyár!

Ezen kijelentés hatása egyszerűen lélekemelő volt. Az óriási zaj egy pillanat alatt elhalt, mindenki megdöbbenve sompolygott ki a teremből, csak az oroszlanhangu matrona s az összegörnyedt Holubár maradtak helyeikon, előbbi junói fenséggel akasztván piaci kosarát karjára, a másik megsemmisülten bámulva a semmiségbe borult mindenségbe, (vagy mint ő később mondta: a mindenségbe borult semmiségbe).

Az üressé vált terem falairól pedig még sokáig visszhangzott a sokatmondó „tanbetyár” echoja.

Nyugalannal aludtam. Álmomban tanbetyárok törtek reám, kifosztottak s meg akartak gyilkolni. Álarcos tanbetyárok voltak. Szívesen meghagytam volna magamat gyilkolni, csak hogy megtudjam, minő az a tanbetyár, mely a marok Holubár mestert leverte lábáról.

Kora reggel beront Mártha hozzám, jelentve, hogy itt van Fekete rector. Hadd jöj-jön be!

Fekete rector a helység régi derék tanítója.

— Isten hozta.

— Magam is igyekeztem.

— Mi jóban jár?

— Dehogy jóban. Fele se jó annak. Tessék már megmondani, divatban van még a kerékbe törés?

— Szó sincs róla.

— Hála Istennek! Mert az nagyon fáj-dalmas. Ha már úgy muszáj lennie, még legjobban szeretném az akasztást, pedig csalá-dunkban ez volna az első. . .

— Miről van szó öregem?

— Nagy baj van. De hadd kezdjem az elejéről. Emlékszik-e nagyságos polgármester olyan időre, mikor még tanítója voltam?

— Kedves öregem! ki ne emlékeznék vissza szívesen és tisztelettel egykori tanító-jára?!

— Ugy-e nem haragszik azért?

— Miért?

— Hogy — hogy — néha — persze ritkán megütöttem.

— Ah, azokra a nyaklevesekre; bizony ha nem emlékeztet reá, hát nem jut eszembe.

— Megint ez az eset. Nyakonütöttem egy nebulót. Kénytelen voltam vele.

— Rendben van. Adj' Isten egészségére.

— De baj lett belőle.

— Hogy-hogy? kiesett a foga?

— Nem; hanem megtudta az apja.

— És persze otthon is megverte a fiut.

— Azt nem tudom. Hanem az bizonyos.

— hogy végem van.

— Soh'se féljen. Az iskolai fegyelemben nem szól bele a felsőség.

— De ennek az apja nagy ur. Minden héten az ujságba ír.

— Ugy? Talán gazdasági értesítő?

— Nem gondolnám, mert versben ír.

— Tyűh! S annak a fiát ütötte meg?

— Fájdalom.

— Ez már baj! De hát nem látszott meg a fiun, hogy az apja versben ír.

— Gondolhattam volna, mert nagyon nyel-ves volt.

— Ez nagyon bonyolult ügy, már hallot-tam róla. A kérdés akut jellegűt öltött.

— Mit öltött? — kérdé megszeppenve.

— Akut jellegűt.

— Mi az, kérem?

— Azt én sem tudom, de annyi szent, hogy az akut jelleg megvan.

— Én édes Jézusom!

— Ennek fele se tréfa. Bizony ebben alig ha segíthetek. De csak menjen haza, majd utána nézek a dolognak.

A derék öreg halásan rázta meg kezemet, kifelé haladtában kikorrigálta a Pista „többes szám több személy” összebonyolódott ragjait, Márthát összeszidta, mert a csirkét lábánál fogva hozta a piacra, egy másik öreg asszonyt meg azért, mert kendő nélkül járt a nagy szélben.

Sokáig néztem munkában meggörnyedt alakja után. Nem is sejtettem, hogy ő a „tanbetyár”, — álarc nélkül.

Másnap rohantam fel a méltóságos urhoz.

— Kegyelem a tanítósnak! Ne irtsa ki őket?

— Mi köze hozzá.

— Az én emberem volt vakmerő a méltóságos urfít pofonütni.

— Mit hallok? Ön jókor jön. Valami megjutalmazásról akarok épen gondoskodni.

— Ki részére?

— Terringettét! Hát annak a tanítónak. Mert a világért se gondolja, hogy én haragszom rá. Sőt ellenkezőleg.

— Bátorkodom nem érteni.

— A dolog világos. Én méltóságos ur vagyok, de fityölök erre a méltóságra. Csak irnokaim s a hivataloszolga méltóságolnak meg A világ alig ismer ily. Hanem verseket írni. . .

— Igenis: a Pinczator. . . remek. . .

— Azok semmik, — hanem hírlapi ver-selés.

— Tudom. — 6000 korona honorárium. . .

— Nem azért teszem, hanem a hírnévért. Hirneves embernek lenni nagy és szép gondolat. Volt ön már valaha híres ember? Nem? Akkor nem is tudhatja, mily érzelem dagasztja a híres emberek keblét. Én tehát azt akartam, hogy

fiam keblét is hasonló érzelem dagasztja. Sok álmatlan éjelt töltöttem e főprengésben. Hogyan tegyem híressé? Mert tudja, már ilyenkor kell ám a talajt egyengetni. . .

— Hogyha majd belevetjük a. . .

— A fiut. . .

— A magot!

— No igen, a magot. És semmi ut nem kínálkozott, hogy közeledjünk a célhoz.

— Talán a lánchíd oroszlanjára üt-tetni? . . .

— Már nem szükséges. Remek alkalom kínálkozott. A csemetét megütötte a tanítója. . .

— S a pofon elhangzott a Kárpátoktól le az Aldunáig.

— Ugy van. Nos, már most egyszerű dolog volt lármát csapni. Én magam nem tehettem. Arra való a kollegiálitás. Kollegám szabadkozott ugyan eleinte, mert mint mondá, a tanítók ismertetik Tóth Kálmánt s terjesztik népszerűségét, de azután csak beadta derekát és elnevezte az egész testületet sundam-bundam tanbetyároknak.

— Áhá!

— Tessék?

— Azt mondtam, hogy ez már valami.

— Meghiszem azt. Az aranyos csöppség esete felett hajbakaptak szülők, tanítók, tanfér-fiak, sajtó, közönség. . . egyszóval a botrány teljes, a hírnév megvan. . .

— De talán mégis jobb lett volna csak a hibás tanító ellen.

— No persze! Hogy holmi iskolai fegyellemmel hozakodjanak elő?! Már csak sikerültebb így!

— Sikerült, pedig nagy volt a kockázat. Egy tisztelt testületet méltatlanul. . .

— Nohát ezt az áldozatot meg kell hozniok a baba kedvéért. Kockázatról szó sincs. A sajtó dominál, már pedig mi vagyunk a sajtó! Mondja meg emberének, hogy számíthat elismerésemre. Én tudom méltányolni a nekem tett szolgálatot.

— S a méltóságos urfi?

— Ó kész van. Mint egyetemi polgár is büszkén üthet majd mellére: „Én vagyok az, kiről már 8 éves koromban beszélt minden újságotolvasó ember. Isten Önnel!”

Azonkívül még tudatom, hogy Petráséknél nem tartják meg szombatot a disznótort, mert Málka férjhez megy.

Egy bus magyar.

SZINHÁZ.

Kuruczfurfang. Bokor József pályadíjat nyert darabja, a „Kuruczfurfang” perült tegnap este színre. A közönség közönséges számban töltötte meg a színházat, mihez különben az idei szezonban hozzá vagyunk szokva. Ez alkalommal az előadásban több szerepváltozást láttunk. Ilonát, melyet Perényi játszott, ezuttal Bódi Ella játszotta, Szabó Irma szerepét Bárdos, Komjáthy helyett Odry Árpád vette át a szerepet s végül Bay beugrott Környei helyett, ki megbetegedett. Az előadásban meglátszott az összetanulás — elmondhatjuk, hogy a Kuruczfurfang jó előadásban került színre. Ilona szerepét aligha bizhatták volna Bódi Ellánál jobb kezekbe. Gyönyörű, tiszta csengő hangja teljesen érvényesült s mély érzéssel is énekelte a szép magyar dalokat. Ezzel karöltve járt érzéseteli játéka is. F. Kállay Lujza tüzről-pattant menyeeske volt s nemesak sikerült játékaival, de énekszámával is tetszést aratott. Bárdos Irma, ha nagyobb szerephez jut, azt tapasztaljuk, kissé félénk. Lámpalázt kap s különösen beszéd közben akadozik gyakran. Erről igyekezzék leszokni mielőbb, különben is kis szerepében elég jó volt. Odry Árpád Tetényi kapitányt játszotta kifogástalanul s sikerrel. Bay, tekintve, hogy beugrott — elég jó volt s énekszámait tetszetek is, csak játéka állott a kezdetlegesség fokán. Sziklay Bögödy-

jével derűtséget keltett. Kiss Irén, Pataky Béla az előadás sikerében szintén közreműködtek.

Oroszlán.

Takácsok. Gerhardt Hauptmann a nagy német írónak feltűnést keltett darabjára a Takácsokra már készül a szintársulat. A darabot maga Komjáthy János rendezi s részt vesz benne jóformán az egész társulat. A kiállításához szükséges díszletek már nagyrészt elkészültek Gyöngyösy Viktor festő műtermében s így az előadásnak semmi sem áll útjában.

A szatmári színház válsága. Vészes hírek keringnek a szatmári színházról. Szalkay Lajos a jelenlegi színigazgató tegnapielőtt Szatmár város képviselője, Chorin Ferencz utján sürgős kérvényt nyújtott be a belügyminiszterhez, melyben gyors anyagi segílyt kér, ha csak nem akarják, hogy a szatmári színházat mindjárt a saison elején részvéltenség miatt becsukják. Nap-nap mellett 10—20—30 frt brutto jövedelem mellett játszik a társulat.

Blaháné örökös szerződése. Blaha Lujza tegnapi fényes jubileumának betetőzése lesz a művésznőnek örökös szerződése a népszínháznál. A javaslat, mely évi tizenkétezer koronát kíván biztosítani a nagy művésznőnek, a népszínházi bizottság előtt fekszik s mint értesülünk, a jubileumi ünnep hatása alatt az intéző körök megígérték hozzájárulásukat a méltányos terv megvalósításához. A Blaha estének érdekes ötlete volt az az „Aranykönyv“, melyet B. Virág Béla hírlapíró a helyszínen szerkesztett. — Egy erre a célra elkészített aranykönyvhöz az összes jelen voltak beleírták neveiket és ezt a kedves emlékül szolgáló autogram gyűjteményt az Ország-Világ szerkesztősége fogja Blahánénak átnyújtani.

Segesvári csatatéren.

Templom-e a zöld mező itt,
Vagy vérmosta temető;
Hős halált életre keltő,
Vagy száz életet temető?!

Mult időbe száll a lélek,
Minden alszik... néma esend...
De valaki mégis suttog:
A Kükküllő odalent.

Futz folyó te, mint az élet,
Mégis mindig itt maradsz;
Mig az élet sirba téved
És nem ér meg több tavaszt.

Óh, susogj nekem tavaszról,
Mikor itt a zöld mezőn
Vérvirágnak tört eseréjpe
Sok száz honfi szive lőn.

Oh, susogj a legnagyobbról,
Láttad küzdni vakmerőn:
Lantja lelket önt a hősbe,
S kardja ölt a harozmezőn.

Közös sirba eltemették;
Halhatatlan mégis ő:
Honszerelme, — mely mienk már,
Hogy kihülne: nincs idő!

... Pantheon e zöld mező itt
És mert hősök háza: szent.
Őrzi hiven a Kükküllő
Dalt susogva odabent.

Kassay Z. Revső.

HIREK.

— **A debreczeni képtárlat.** A képkiállítás — mint már jeleztük — ehó 12-én hétfőn nyílik meg a városháza nagytermében. A kiállításra mintegy 160 műtárgy érkezett meg. A kiállítók közül nagyobb műveket küldtek a kiállításra: Balló Ede,

Szenes Fülöp, Hegedüs László, Németh Lajos, Nadler Róbert, Kézdi Kovács László, Spányik Kornél, Aggházy Gyula, Dudics Andor, Czeller Mihály, Bosznay István, Meissel Gusztáv, Baditz Ottó és Telepy Károly. A kiállításra a képek ma érkeztek meg Németh Lajos festőművész és debreczeni tárlat ügybuzgó s fáradhatatlan rendezőjének felügyelete mellett. A képek rendezését már holnap megkezdik. Ösmerjük a kiállításra érkezett műveket, bizton állíthatjuk, hogy a debreczeni kiállítás — tekintve a kiállított tárgyak szépségét és művészi becsét — felül fogja mulni a vidéken eddig rendezett összes műtárlatokat. A kiállítást 12-én déli 12 órakor nyitja meg a kiállítás védnöke Degenfeld József gróf főispán.

— **A város egészségügye a mult hóban.** Dr. Sárváry Gyula tiszti főorvos összeállította már jelentését, amelyből az tűnik ki, hogy Debreczen egészségügyi viszonyai aránylag kedvezők voltak. A születések és halálozások közötti arány is kielégítő volt. Megbetegedések főleg az emésztő és légzőszervek hurutos bántalmaiból állottak. Heveny ragályos betegségek közül a vörheny a hó közepe táján lépett fel legnagyobb mértékben, míg a vége felé csökkent. Vörhenyben tizenöt, hasihagymában pedig hárman haltak el. A tizenöt vörhenyben történt halálesetből nyolcz a külsőségekre esik. Az egészségügyi bizottság a legszűkebb körű óvintézkedéseket tette meg ezen fertőző kór továbbterjedésének megállítására.

— **A braganzai herceg váltója.** A budapesti főkapitányság nyilatkozik arról a büntető főljelentésről, melyet Ferencz József braganzai herceg nevében dr. Stiller fővárosi ügyvéd Varga Antal és Lefkovics (Lukács) Mátyás ellen tett. A nyomozások kétségtelenül bebizonyították, hogy a herceg által kiállított 4000 koronás váltón az értékjelzést a Varga-Lefkovics társas ezég 40,000-re hamisította. A hercegnek pénzre lévén szüksége, Varga rögtön rendelkezésre állott; Lefkovics inkább közvetítőül szerepelt. Eleje tettek egy olyan váltó-blankettát, mely 40,000 korona összegre is kitölthető. A herceg csak a nevért írta alá, Varga meg a 4000 korona összeget tette a váltóra, még pedig számokkal. Később aztán betükkel is kitöltötte a váltót, de ott már 40,000 koronát írt az illető rovatba. A számok mellé pedig már könnyű volt még egy nullát odairni. A váltó rövid lejáratu volt és amikor bemutatásra került, a herceg mindkettőt főljelentette váltóhamisításért és uzsoráért. Berczy rendőrkapitány tegnap egész nap vallatta a két pénzügynököt és végül letartóztatta őket.

— **Eljegyzés.** Geiger Béla bankhivatalnok Nyiregyházáról eljegyezte Geiger Sámul kereskedő leányát, Ilonkát.

— **A debreczeni jótékony nőegylet köréből.** A debreczeni jótékony nőegylet Péterfia utcai árvaházában évek óta nevelnek árvákat, kiket azután jó házakhoz helyeznek el szolgálatlételre. Ujabbban azonban a nőegylet azt tapasztalta, hogy az árvaházban nevelt árvák, midőn kikerülnek az életbe, visszavágynak az árvaházba, mert szerencsétleneknek érzik magukat cselédi állapotukban. Résztint ezen baj orvoslása végett, résztint, mivel a cselédmizériák évről-évre növekednek, mint mindenütt, úgy városunkban is, a nőegylet arra határozta el magát, hogy a gondozása alatt levő árvákat a jövőben úgy neveli, hogy azokból sorsukkal megelégedni tudó cselédek legyenek, ha az árvaházból kikerülnek. Ezen okból, ha terve sikerül, az árvákat kitelepíti a Péterfia-utcai házból a város valamely másik részére. — Az árvák itt is szeretetteljes, gondos ápolásban fognak részesülni, de nyilvános iskolában járnak s az elemi ismeretek elsajátítása mellett a háztartási tennivalók minden ágába bevezettetnek s általában oly irányban fognak neveltetni,

melyre mint cselédeknek szükségük lesz. A mostani árvaház helyén pedig a jótékony nőegylet egy internátussal egybekötött leánynevelő intézetet szándékozik állítani, melybe felvenne egyelőre korlátozott számban oly családok gyermekeit, kik nincsenek abban a helyzetben, hogy százakat áldozhatnának leánygyermekeik neveltetésére. Ebben az intézetben oly közepes, szegényebb körülményű családok gyermekeit nevelnék, tanítanak ugy elméletileg, mint a háztartás minden ágában, a melyek bár óhajtanak magasabb nevelést adni leánygyermekeiknek, de nincsenek abban a helyzetben, hogy nagyobb fizetésű intézetekbe adhassák őket. A jótékony nőegylet legutóbbi gyűlésén élénk eszmecsere volt e tetszetős eszme felett és a javaslat kidolgozásával a választmány meghívta Konecz Ákost, a nőegylet titkárárt, ki valószínűleg már a vasárnapi választmányi gyűlésen bemutatja a nagyszabású tervet, melyet Veressné Szathmáry Teréz, a nőegylet érdekében gazdag ölnőke pendített meg. Ez az internátus bizonyára szép jövőnek néz elé, ha sikerül azt ugy megalapítani, hogy aránylag csekély fizetés fejében kis hivatalnokok és szerényebb ellátású családok gyermekeit elméletben alapos és a gyakorlati életben szükséges, a háztartás minden ágát felölelő tudást nyerhetnek. A fontos ügy tovább fejlesztése érdekében e helyen is felhívjuk a jótékony nőegylet érdeklődését és kérjük, hogy a vasárnapi választmányi ülésen minél számosabban sziveskedjenek megjelenni.

— **Tűz a főteczán.** Tegnap éjjel tíz óra tájban tüzi lárma riasztotta fel a piacutcai lakosokat. A Geréby-féle fűszerüzletben támadt a tűz. A telefonon értesített tűzoltók azonnal a helyszínen termettek, de így is megfeszített munkába került, míg elfojtották a tüzet. A tűz keletkezésének okát a vizsgálat fogja kideríteni. Azt hiszik, hogy a tűz a felhalmozott gyufadobozoktól keletkezett. A szenvedett kárt még eddig nem lehetett megállapítani. Oltás közben baleset is történt. Papp Károly tűzoltó sérült meg oltás közben; egy jókora vakolatdarab levált és halántékon sebezte meg. Dr. Derekassy István és dr. Szöllösi Béla kötötték be sebért a közeli Mihalovits-féle gyógyszerházban.

— **Az Eötvös-kollégium tagjai a Hortobágyon.** Az Eötvös kollégiumból jött vendégeink, miután két nap megismerkedtek Debreczennel, mint az iskolák városával, a harmadik napot, szombatot, a puszták városának megismerésére fordították. Kirándultak a Hortobágyra, a hová Géresi Kálmán tanker főigazgató is kikísérte őket és ahol Farkas Albert mátai biztos fogadta őket, mint a város vendégeit. — Az őszi borus idő daczára is nagy gyönyörűséget találtak az Eötvös-kollégisták, valamint a velők lévő két francia tanár, Tharau és Lebeau urak a Hortobágy végtelen síkságában és a gulyák, nyájak, ménesek szebbnél szebb állataiban. — A hortobágyi csárdában elköltött magyaros izü ebéd is ugyancsak izlett a budapestieknek, csak a francziák sokalták benne a paprikát. — Az Eötvös-kollégium növendékei igazgatójuk, Bartonick Géza vezetésével vasárnap délben utaztak vissza Budapestre, hálásan megköszönve a debreczeni tanárság többrendbeli figyelmét és Debreczen városának szives vendégszeretetét.

— **Sajtóhiba.** Tegnapi számunkba boszszantó sajtóhiba csuszott be. Dóczy József áthelyezéséről írott újdonságban „temesvári pénzügyigazgatóság“ helyett temesvári pénzügyminiszter állott.

— **A harapós napszamos.** Czövek Lajos szováti napszamos valami felett összekülönbözött egyik társával, Kiss Lajossal. Csakhamar dulakodássá fajult a dolog, miközben Czövek ugy beleharapott Kiss Lajos hüvelykujjába, hogy 20 nap kellett hozzá, hogy az begyógyuljon. Ma vontá

ezért a cselekményeért felelősségre a törvényszék s három havi fogházra ítélte a harapós embert. Felebbezett.

— **Elített kukoriczatolvaj.** Lé v a y István püspökladányi lakos egy éjjel álkulesesal kinyitotta gazdája, Baranyi József padlásának ajtaját s onnan két zsák esőves tengerit ellopott. A lopott dolgot V a r g a András püspökladányi lakos vette meg, jóllehet tudta, hogy az lopott. A törvényszék Lé v a y t lopásért hat havi börtönrre, míg V a r g a t orgazdaságért 8 napi fogházra ítélte. Mindkettő felebbezett.

— **A szatmári testvérgyilkost kivégzik.** A napokban Szegzárdon járt Bali Mihály hóhér, a ki a Szegzárd szomszédságában fekvő Fadd községben lakik, hogy szembaját orvosoltassa. Kezelő orvosának kijelentette, hogy szeretne mielőbb meggyógyulni, mert már értesítették, hogy készüljön Szatmárra Papp Béla kivégeztetésére.

— **Debreczeni ifju a fumei nemzetközi vivóversenyen.** Hartstein Nándor, Hartstein Péter földbirtokos fia — ki a párisi nemzetközi vivóversenyen is díjat nyert, — tegnap este Fiuméba utazott, hogy résztvegyen az ott tartandó nemzetközi vivóversenyen. Hisszük, hogy a kitűnő vivó dicsőséget fog ezuttal is aratni.

— **Megbüntetett állatkinzók.** Sokszor beszéltünk már arról az állatkinzásokról, a mit lépten-nyomon láthatunk városunkban. Ugy látszik a rendőrség is teljes erélylyel rajta van, hogy az erre vonatkozó rendelet betartassék, mert ma is két kofát büntetett meg érzékeny pénzbírsággal, a miért nehéz, hizott libákat lábuknál fogva hordoztak. Jó lesz ezt megszivelní sok gazdasszonynak is, mielőtt még a maguk kárán okulnának.

— **Alapítvány a debreczeni jótékony nőegylet részére.** K o m l ó s s y Arthurné urnő, a debreczeni jótékony nőegylet egyik alelnöke a nőegylet árvaháza részére száz koronás alapítványt tett. A jótett önmagát dicséri és jutalma az árvák halálja.

x **Tisztelettel értesítjük becses vevőinket,** hogy az üzletünk egyik részében keletkezett jelentéktelen tüzeset miatt üzletünk forgalma s vevőink pontos kiszolgálása a legcsekélyebb módon sincs akadályozva.

Geréby Fülöp utódai.

— **Halálozás.** Néhai K i s s Károly volt városi levéltárnok özvegye, K e r e k e s Anna urnő tegnap meghalt 76 éves korában. Elhunytát leánya, Elek Lajos gimnáziumi tanárnak neje s unokái gyászolják. Ma délután temették el.

— **Ellopott télikabát.** K o v á c s Kálmán közigazgatási gyakornok Rákóczy-utca 32. szám alatti lakásából ismeretlen tettes 80 korona értékű sötétkék télikabátját ellopta. A tettest keresik.

— **A belügyminiszter és a tanfelügyelőségek.** Nagy elégteliséget keltett több érdekelt kir. tanfelügyelőségnél a belügyminiszter azon rendelete, hogy a megyei közigazgatási bizottsági üléseken a kir. tanfelügyelő, mint tanügyi előadó által előterjesztett ügydarabokat jövőben ne a tanfelügyelőségi, hanem a vármegyei kiadóhivatali irodákban másolják le. Több vármegye ugyanis eddig kivonta magát e kötelezettség alól s ezen terhet az irodai munkával a nélkül is túlhalmozott tanfelügyelőségekre szorította. A fentebbi rendelet tehát némileg könnyít a tanfelügyelőségek munkatérhén.

— **Halálos légyesipés.** Jablonczán, Csorba György gazda feleségét a minap egy légy megesipte, amitől daganata támadt. Az asszony ügyet sem vetett rá, tegnapelőtt azonban heves fájdalmakat érzett.

Az előhívott orvos vérmérgezést állapított meg, mely azonban oly előhaladott állapotban volt, hogy már nem segíthetett rajta. A szerencsétlen asszony tegnap iszonyu kínok közt meghalt.

x **Szép bajusz** leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető a híres **Hajdusági pedrő** használata által, mely minden **bajuszpedrő készítmények között a legjobb!**

A bajuszt szép állásban tartja, nem törí, nem tépi ki és **soha sem keményedik** meg.

Teljesen ártalmatlan növényi anyagokból készül, **terpentint** nem tartalmaz, igen kellemes illatu és **soha sem avasodik** meg.

Egy doboz ára: fehér és barna színben 40 fillér. Kapható: Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerésztárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésztárában H. Szoboszlón.

— **Olcsó mulatság.** Mulatságos vidám percekert szerezhethet magának, a ki a díszes kiállítású, tréfás verseket tartalmazó **Vidám versek** ozimű kötetet megszerzi. Ára eddig két korona volt, de most **egy koronáért** megvehető szerkesztőségünkben. Megrendelés eszközölhető a lapkihordók útján is.

— **Családi dráma.** Szent-Ivánon Blecht Menyhért öreg polgár magához hívatta a vejét: Sváger Kristófot és atyai indulattal kérte, hogy bánják emberségesen a leányával. A lobbanékony vő durván válaszolt az öreg szavára. Az öreg kérő hangon szólott hozzá, majd összetette reszkető kezét és úgy igyekezett a lelkére beszélni, mire Sváger még inkább elragadta szenvedélye és erős gorombaságokat vagdosott az arcába. Az öreg Blecht erre vejének rohant s midőn Sváger meglökte, a harag annyira elragadta az öreget, hogy felragadta a nagy konyhakést, és teljes erővel a veje mellébe döfte, Sváger hörögve rogyott a földre és néhány percz múlva kiszenvedett. Blecht azonnal jelentkezett a csendőrségnél, hol töredelmes vallomást tett.

x **Czilinder kalapok, most érkezett legújabb forma!!! Fekete Jakab uri dívat kalap és fehéremű üzletébe Debreczen, főtér, kistemplom mellett. Nagy választék valódi angol és olasz kalapokban. Nálam vásárolt czilinderek díjtalanul vasaltatnak.**

— **Köszönetnyilvánítás.** Azok a jólelkű emberek, — kik édes atyám örökéletű boldogságra elulvása óta lelkünk fájdalmára a vigasztalás balzsamát megnyugtatta és részvétteljes szeretettel csepegtették — fogadják itt nyilvánított köszönetemet. Konyáron, 1900. nov. 5. K o v á c s i Kálmán, a „Debr. Hírlap“ belmunkatársa.

x **A prágai házikenőcs** orvosilag kipróbált, melegen ajánlott szer, mely gyuladós sebeknél és daganatoknál, mint fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyuladás ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmaztatott, miért is már mindennütt, mint kitűnő házi szert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszerésztára Prágában készíti és az itteni gyógyszerésztárakban is kapható.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

KÖZGAZDASÁG.

A napraforgó termelése.

A mai rendkívül nehéz gazdasági viszonyok, az alacsony gabonaárak következtében a gazdának minden eszközt fel kell használni gazdasága jövedelmének emelésére. Ezen célra nagyon előnyös az ipari növények minél szélesebb méretekben való termelése. Egy ilyen kitűnő jövedelmezőségű s hazánkban kevésbé kultivált növény a napraforgó. A napraforgó oly éghajlat alatt diszlik, melyben a későbbben érő tengeri fajták is rendszeresen megérnek. Nagy hőt és szá-

razságot jól tűr, miért ott is termelhető, hol egyéb olajnövények nem sikerülnek. Legjobban szereti a káliban gazdag talajokat. A tengerivel egyidőben József naptól szent György napig vetendő el.

A napraforgó mély művelést és közvetlen nyújtott erős trágyázást kíván. A trágyázást eszközölhetjük jól érett istállótrágyával, apróra tört olajpogácsa elszórásával s nitrogén tartalmu műtrágyák alkalmazását a napraforgó nagyon meghálálja.

Tenyészete alatt két ízben megkapáljuk, sőt fel is tölthetjük. Az oldalhajtasokat eltávolítjuk, hogy a virágzás ne tartson késő őszig, mert a késői virágok magvai ugy sem érnek be.

Az aratással nem kell nagyon sietni, mert a magvak annál olajtartalmubbak, minél jobban kiérték. Az aratást oly módon eszközöljük, hogy a virágfejeket meleg időjárás mellett levagdáljuk késsel s kosarakba rakva haza hordjuk s a magot vagy lemorzsoljuk, vagy pálczikákkal kiverjük s szelelő rostán átengedve, a magtárban 5—6 em. vastag rétegben elteregetjük. Itt 5—6 héten szorgalmasan kell lapátolgatni, hogy a mag át ne melegedjen vagy penészedésnek ne induljon. A napraforgó mag a lovak és baromfiak kedvelt elesége, de legfontosabb olajnyerés szempontjából. Egy kat. holdon 12 liter mag terem évenként, amelynek sulya circa 500 kg. A leveleket és finomabb más részeket a kecskék és juhok szivesen eszik, a szár tüzelőül, sövénykaróul, dohányfüző botul s hamuzsir nyerésül szolgálhat. Jövedelmezőségének illusztrálására szolgáljon Hunkel J. földbirtokos termelési eredménye, amely szerint 1100 négyszögölnyi területről 122 frt tiszta jövedelmet nyújtott.

Debreczeni Kereskedelmi Csarnok jogyzesai.

Debreczen, nov. 6.

Piaczi árak 50 kgr.-ként koronákban:

| | | | | |
|---------|-----------|---------|-------|-------------|
| Buza | uj. veres | minőség | 77 | 6.65 — 6.70 |
| " | " | " | 78 | 6.70 — 6.80 |
| " | " | " | 79 | 6.87 — 6.90 |
| " | " | " | 80 | 6.90 — 7.00 |
| Buza | sárga | minőség | 78 | 6.65 — 6.75 |
| " | " | " | 79 | 6.75 — 6.90 |
| " | " | " | 80 | 6.85 — 6.95 |
| Rozs | uj. | " | 74/75 | 6.20 — 6.30 |
| " | " | " | 75/74 | 6.25 — 6.35 |
| Árpa | " | " | " | 5.35 — 5.45 |
| " | göbbs | " | " | 5.75 — 5.95 |
| Zab | " | " | " | 5.30 — 5.50 |
| Tengeri | " | " | " | 4.50 — 4.60 |

KÜLÖNFÉLÉK.

* **A kutya, a szerető és az asszony.** Brayle lyoni kereskedő felesége beleszeretett egy Mathieu Arsène nevű fiatal emberbe. Az asszony rábirta férjét, hogy alkalmazza üzletében a fiatalembert. A múlt hóban aztán a szerelmesek elhatározták, hogy megnézik a világkiállítást. Elutaztak Párisba. Magukkal vitték 35.000 frankot és magukkal vitték Dicket, a kedves kutyát, a melytől az asszony nem akart megválni. A férj utánuk sieteti, de nem birt a szerelmesekre ráakadni, akár hogy is kutatta Páris utcáit. A titkos rendőr, a kit rendelkezésre bocsájtottak, szintén hiába fáradozott, a míg egyszer csak meg nem látták Dicket; a derék állatot egy szobaleány sétáltatta. A férj és a rendőr nyomon követte a kutyát és így megtudták, hogy hol lakik az asszony és kedvese. A hajnali órákban rátörték a szökevényekre, de mire az ajtó kinyílt, az ifju már elmenekült a háztetőn át. A rendőrbiztos mégis konstatalta a házasságtörést. A lopott pénzből még 20.000 frankot találtak meg. Ezt a pénzt a férj elvitte; elvitte a kutyát is; az asszonyt azonban Párisban hagyta.

* **A bádogosnál** — Mit keressz te a bádogosnál?

— Az uj perzsa rendjeletem becsültem meg.

* **Ki kell javítani a tórköpeket.** Pár évtized óta folyton abban az irányban halad a földrajz tudománya, hogy uj meg u

Apró hirdetések felvé-
telnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 18.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvé-
telnek a kiadóhivatalban
Kossuth-utca 18.

■ rovathoz az egyszeri belvitel 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 3 fillérrel több. Vidékről beküldhetők az apró hirdetések postautalvánnyal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Zongorákat ad,

illetve zongorázni tanítást elvállal uri házaknál, **nagyon jutányos díjazás mellett egy intelligens ur-asszony Arany János-utca 43. sz.**

Kiadó

1900 május 1-ére Burgondia-utca 16. szám alatt 7 szoba, fürdőszoba, hozzá tartozó mellékhelyiségek, házmesteri lakkkal, külön udvarral ellátott urilakás, új házban jóvizű kuttal. Bővebbet Berger Jenő építész irodájában Széchenyi-utca 21.

Antal Vinczéné

szabászi és női varrodájába, varró és tanuló leányok felvétetnek. Csapó-utca 18. sz.

Antal Vincze

uri divat szabó, a tisztviselő-egylet szállítója
Debreczen, Simonffy-utca.

Van szerencsém tisztelettel t. rendelőim szíves tudomására hozni, hogy üzletemet Simonffy-utczában, a szemben levő helyiségbe helyeztem át.

Egyben ajánlom továbbra is

valódi angol, francia divat

szövegeimet, melyekkel ez idő szerint is teljes megelégedést nyertem b. rendelőim részéről. Különben ezután is elvem leendő és főszűrt fektetek az izléses kiállítás, szabás és szolid árakra.

Magyar és diszruhákat

is a legszebb kivitelben készítek.

Magamat becses pártfogásukba ajánlván, vagyok mély tisztelettel

Antal Vincze,
férfi szabó.

10366. tkv.
1900.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Gábor Nándor végrehajthatónak Leitner Mór és neje elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék és a derecskei kir. járásbírószék területén levő, b.-sárándi 652. sz. tkjvben A. + 1. szám és 3164 hrsz. ház, a juhoshalmi dűlőben 2049 koronában az A. + 2. sor 3165/a. hrsz. szántóra 24 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak fogantatására határidőül **1900. évi december hó 10-ik napjának d. e. 9 órája** a B.-Sáránd községhezátához kikiáltatik. Kikiáltási árak a fent kitett becsárak, azonban az árverésre kitett ingatlanok szükség esetében a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál és B.-Sáránd község előjáróságánál tekinthetők meg.

Kelt Debreczenben a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1900. évi szeptember hó 13-án.

Harsányi,
kir. törvényszéki bírós.

Látképes Levelező-Lapok

100 darabonként osomagolva,
mindenik más s a legujabbak, jó izléssel
összeválasztva

1 forint 10 krajczárért

kaphatók:

Komáromi J.

papírüzletében

Debreczen, Piacz-utca 12. (Stenczinger-ház.)

Debreczen vásártéri közuti vasút részvénytársaságnak

a Debreczeni Helyi Vasút Részvénytársaságba történt beolvadása folytán ezennel felhivatnak az elől nevezett feloszló társaságnak netalán létező hitelezői, hogy amennyiben valamely követelést vagy bármely más igényt érvényesíthetni vélnek, ezt a jelen hirdetmény közzétételétől számítandó 6 (hat) hónap alatt tegyék meg, mert ellenkező esetben arra való tekintet nélkül fog a feloszlás eszközöltetni.

A Debreczeni Helyi Vasút
Részvénytársaság.

Hirdetmény.

Két darab Debreczeni Első Takarékpénztári részvényemet, idei szelvényeivel együtt darabonként **3900 koronáért eladom.**

Nemestóthi Szabó Antal
nagykárolyi lakos, ügyvéd.

A sárándi vasuti állomásnál levő vendégfogadó

2000 □ területű földdel
szabadkézből eladó.

Venni szándékozók értekezhetnek az ott lakó tulajdonos:

Leitner Mórral.

Levélpapírok

kereskedelmi levelezéshez negyed és nyolczad alakban, fehér, vonalzott, kockázott és meritett minőségben, **nyomással** és anélkül.

Doboz-levélpapírok egyszerű, finomabb, valamint a legnagyobb fényüzéssel és művészettel kiállított formában.

Billet du Correspondence,
csinos tokokban.

Legujabb

„Monopresse“

melylyel mindenki a legegyszerűbb módon önmaga készítheti monogramjait.

Darabja 25 kr.

Névjegyek a legszebb nyomással.

Író tollak, Tollszárák, Tentatartók.

Kuhn-, Soenneken- és Birmingham-tollak, egyenkint, tucatonként és dobozokban.

Tollszárák óriási választékban a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, — fa, kaucsuk, nikkell, szaru, sündisznó-tüske és csontból.

Irodai és disztentatartók, zsebben hordozható tentatartók fából, nikkellből, mindenféle elképzelhető alakban

nagy készlet olcsó árakon kapható a

CSOKONAI-
papirkereskedésben
Debreczen, Kossuth-utca 13.